

PBL kompetens

PBL webbutbildningar

Handledarmaterial Kulturvärden – ett allmänt intresse

Innehållsförteckning

Avsnittets innehåll och upplägg	3
Avsnittets olika delar	3
Att tänka på innan ni börjar arbeta med övningarna	3
Frågor att arbeta med i samband med att du ser avsnittet	4
1. På vilka sätt kan kulturvärden vara en resurs för din kommun?	4
Till kursledaren.....	4
Frågor för att fördjupa samtalet	4
2. Hur arbetar ni med kommunens kulturvärden idag?.....	4
Till kursledaren.....	4
Frågor för att fördjupa samtalet	4
3. Vilka är hindren för ett framgångsrikt kulturmiljöarbete i din kommun?.....	5
Till kursledaren.....	5
Frågor för att fördjupa samtalet	5
4. Har min kommun tillräcklig tillgång på antikvarisk kompetens?	5
Till kursledaren.....	5
Frågor för att fördjupa samtalet	5

Avsnittets innehåll och upplägg

Kulturvärden är enligt plan- och bygglagen (2010:900), PBL, ett allmänt intresse som alltid måste beaktas. Avsnittet tar upp vad kulturvärden är, vad kulturvärden kan bidra med och varför de är viktiga. Det ger en överblick över regelsystemet och ansvarsfördelningen knuten dit, beskriver översiktligt de krav PBL ställer på hanteringen av kulturvärden samt tydliggör att kulturvärdesbegreppet omfattar så mycket mer än ett begränsat antal fysiska objekt. Även på vilka olika sätt ett kunskapsunderlag kan komma till nytta och vilken kompetens en kommun enligt PBL behöver ha tillgång till lyfts fram.

Avsnittets olika delar

00.00 Intro

00.13 Vad är kulturvärden?

- Inspel från enskilda personer.
- Intervju med Lars Amréus, riksantikvarie på Riksantikvarieämbetet.
- Samtal kring kulturvärdesbegreppet.

06.17 Kulturvärden som resurs

- Intervju med Magnus Gunnarsson, kommunstyrelsens ordförande i Ljungby kommun.

08.56 Övning

Här kan utbildningen pausas så att gruppen kan göra en gemensam övning. Frågan är medvetet öppet hållen och ska främst ses som en rubrik för övningen.

09.04 Regelsystemet

- Samtal som ger överblick över regelsystemet och ansvarsfördelningen mellan stat och kommun.

11.08 Kulturvärden – ett allmänt intresse

- Samtal om att kulturvärden är ett allmänt intresse och vad detta medför.

13.44 Behovet av kompetens och underlag

- Samtal om vilken kompetens en kommun behöver ha tillgång till enligt PBL och nyttan med kunskapsunderlag.

15.45 Avslutning

- Avsnittet sammanfattas.

Att tänka på innan ni börjar arbeta med övningarna

I utbildningen är det lika viktigt att se avsnitten som att samtala om de frågor och exempel som handledarmaterialet tar upp. Genom att pausa på anvisat ställe ges det utrymme för att diskutera olika frågor kopplade till det som nyss tagits upp. Utöver den övning som syns på skärmen (vilket är fråga 1) finns ytterligare tre frågor kopplade till detta avsnitt.

Frågorna är medvetet öppna och ska främst ses som en rubrik för respektive övning. Utforma övningen utifrån den tid ni har avsatt. Diskutera utifrån en eller flera av nedanstående frågor. Komplettera gärna med egna exempel och egna frågor.

Bestäm form för diskussionen. Ska det kanske vara bikupa eller storgrupp? Tänk också i förväg igenom hur diskussionerna ska redovisas.

Frågor att arbeta med i samband med att du ser avsnittet

1. På vilka sätt kan kulturvärden vara en resurs för din kommun?

Till kursledaren

Övningen handlar om att reflektera över vilka kulturvärden det finns i respektive kommun och hur dessa kan användas som en tillgång i samhällsutvecklingen. Relatera gärna frågan till pågående projekt. Projekten ska koppla till PBL på något sätt.

Frågor för att fördjupa samtalet

Diskutera kulturvärdena i din kommun. Hur särskiljer sig din kommuns fysiska miljö jämfört med andra delar av länet eller Sverige? Finns det kulturvärden som är särskilt representativa för olika skeden i Sveriges historia? På vilket sätt kan de specifika karaktärsdragen användas för att ge kommunen ett tydligt ansikte utåt? Hur kan kommunens kulturvärden och platsers historia utvecklas och användas i större utsträckning? Hur arbetar kommunen med kulturvärden utifrån ett resursperspektiv? Hur kan PBL användas för att säkerställa att kulturvärdenas potential tas om hand?

2. Hur arbetar ni med kommunens kulturvärden idag?

Till kursledaren

Kulturmiljöarbete är tvärsektorielt och bör därför beröra många förvaltningar och kompetenser inom kommunen. Övningen handlar om att reflektera över hur respektive kommun arbetar idag.

Frågor för att fördjupa samtalet

Vanligast är att kommunerna hanterar bevarande och utveckling av kulturvärdena i den fysiska planeringen (översikts- och detaljplaner) och i hanteringen av förhandsbesked, bygglov och anmälan. Har din kommun uttalade strategier för bevarande och utveckling av kulturvärdena? Upprättas detaljplaner med uttalat syfte att skydda viktiga kulturvärden? Hanteras kulturvärden aktivt i plan- och byggärenden?

Många kommuner har olika typer av kulturhistoriska kunskapsunderlag som används i planering, lovgivning och förvaltning av byggnader, gator, torg och parker. I vilka samarbetsforum hanteras kulturvärdena i din kommun?

Kommuninvånarnas delaktighet är viktig för att bevara och utveckla kulturvärdena. Kunskaper och dialog om kulturvärdena kan leda till ökad förståelse, större ansvarstagande och därmed ett hållbart bevarande av värdena. På vilket sätt och i vilka sammanhang sker kunskapsöverföring om kulturvärdena mellan kommun, allmänhet och föreningar?

3. Vilka är hindren för ett framgångsrikt kulturmiljöarbete i din kommun?

Till kursledaren

Övningen handlar om att reflektera över vad som försvårar kulturmiljöarbetet, men även att se hur kulturmiljöarbetet kan utvecklas.

Frågor för att fördjupa samtalet

Förutsättningarna för ett framgångsrikt kulturmiljöarbete kan se olika ut från kommun till kommun. Resursbrist kan vara en faktor, men även exempelvis fastighetsägares attityd. Högt exploateringsstryck kan utgöra hinder i storstadskommuner, medan motsatsen kan vara ett lika stort hinder i en glesortskommun. Vilka är hindren för ett framgångsrikt kulturmiljöarbete i din kommun? Hur kan din kommun arbeta för att komma förbi dessa hinder?

Diskutera utvecklingspotentialer för arbetet med att bevara och utveckla kommunens kulturvärden. Har kommunen bra kompetens och tillräckliga resurser för ett proaktivt kulturmiljöarbete? Kan kommunen arbeta på andra sätt? Kan resurser omfördelas eller utnyttjas bättre inom kommunen? Hur kan kunskapsunderlag utformas för att vara användbara? Kan övergripande kulturmiljöstrategier ge kulturvärden bättre genomslag? Behöver dialogen med fastighetsägare och exploitörer utvecklas?

4. Har min kommun tillräcklig tillgång på antikvarisk kompetens?

Till kursledaren

Övningen handlar om att reflektera över vad det betyder att ha tillgång till antikvarisk kompetens och hur den kan bidra i kommunens arbete.

Frågor för att fördjupa samtalet

Har kommunen tillräckligt med antikvarisk kompetens idag? Om inte, vilken kompetens hanterar kulturvärden? Vad kan gå förlorat om det inte finns tillräckligt med antikvarisk kompetens att tillgå? Hur hanteras och bedöms kulturvärden i plan- och bygglovsprocesserna? Vilka kompetenser finns att tillgå i de olika processerna? Kan kommunen mista kulturvärden och stadsbyggnadskvalitéer genom att inte ha tillgång till antikvarisk kompetens? Hur kan möjligheterna till ett integrerat kulturmiljöarbete se ut med en egen antikvariskt sakkunnig inom organisationen, jämfört med att koppla in antikvariska konsulter vid behov?

Boverket

Myndigheten för samhällsplanering,
byggande och boende

Box 534, 371 23 Karlskrona
Telefon: 0455-35 30 00
Webbplats: www.boverket.se